

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy óra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Ünnep és vasárnap után is,

Kolozsvár, 1903.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

Szombat, November 28.

Felfordulás...

Kolozsvár, nov. 27.

(5.) A magyar parlamentben a békés, nyugalmas rendet felváltotta a jogfosztás, a klotúr, az erőszakoskodás. A nemzet közvéleményének kötelessége megkeresni a bűnösöket, kik a mostani felfordulást előidézték. Nagy fáradságba nem is kerül az.

Bűnös: az osztrák szellem, melyet mindenáron eleven intézménynek akarnak tenni Magyarországon. S bűnös az a kormány, mely ezt a végzetes szellemet kormányzati eszközre avatta jel, mert abban a szellemen fogantatott és annak köszönheti létezését. S e rettenetes bűntényben szolgáló segítő társra talált a kormány, a képviselőház elnökségében. E helyet az indulatok minden tekintélyt leromboló tüzeiben is, megkimélték a parlamenti viharok. Az elnökséket a szenvedélyek ringató, hullámozó tengerén eleddig szilárdan állott. A hullámcseppek meg nem érintették; a parlamenti viharok forgatagába bele nem jutott. Mellette, mögötte, körülötte tomboltak, bár a leghevesebb harcok: az elnök személye szentség volt, mert az elnök személye biztosítéka, alkotmányos garanciája volt parlamentáris életünknek.

Igy volt ez eddig. Mert a magyar parlamentben még nem akadt elnök, aki onnan, a pártatlanságnak, az államférfiúi bölcseségnek emelt szent piederstől próbálta volna elnyomni a szólesszabadságot. Tiszta Istvánnak ilyen elnökre volt szüksége. Olyanokra: kik vakon teljesítik kívánságait. Kik az elnöki székekben akarat nélküli szolgáló szegődnek a kormány-hatalomnak. Perczel Dezőben és Feilitzsch Arthur báróban meg is találta ezeket az embereket. Az első alelnökről, Jakabffyról nem sokat tudunk mint elnökről, nem is beszélünk róla most. Am Perczel Dezsőről tudjuk, hogy kicsoda; Feilitzsch Arthurról tudjuk, hogy ki akar lenni. Meg akarja szolgálni az alelnöki fizetést, melyet csupán most és az ő részére rendszeresítették. Eddig nem volt a II-ik alelnöknek fizetése. Am Feilitzsch Arthur bárónak megállá-

pitottak egy kis fizetést. Ugy mondják: vagy 8000 koronát. A hazafiúi önzetlenség e kiváló megnyilatkozásának alig lehetett egyéb eredménye, miut a tegnapi botrány, amikor a magyar képviselőház elnöki székében fungáló egyént kikacagták, lehurrogták és a legsúlyosabb kifejezésekkel illették. Nem is csoda. Abban az elnöki székben Feilitzsch Arthur báró ült, akinek bizonyára nem azért adott mandátumot Kolozsvár sz. kir. város, hogy oly módon kompromittálja országvilág előtt a magyar parlament elnöki székét, mint azt a nemes báró megtette. Aki: nem azért kapott mandátumot, hogy hűségese szolgálja legyen Tiszta Istvánnak. S nem azért, hogy a parlamenti szólásszabadság legsúlyosabb megsértése Kolozsvár egyik képviselőjének nevéhez fűződjék.

Olvassuk el elfogulatlanul a parlament tegnapi ülésének krónikáját. S olvassuk el különösen attól kezdve, hogy Feilitzsch Arthur báró ült bele az elnöki székbe. Ettől a pillanattól kezdve, az elnöki szék nem a pártatlanság, nem a politikai bölcsesség, nem az államférfiúi belátás sziklaszilárd talapzata; hanem átváltozott az akarnokság, a pártoskodás, az erőszakoskodás, jogtörzés bizonytalan ingoványon nyugvó utszéli viskójává. Így pocékolják el Tiszta István alatt a nemzet legszentebb javait. Így lesz a legbecesebb klenodiumokból, értéketlen üvegdarab; így lesz az elnöki csegettükből vásári bohóc sapka.

Herosztrateshez méltó az a munka, amelyet Feilitzsch Arthur báró tegnap a magyar képviselőházban teljesített.

E pillanatban mikor e sorokat írjuk nem tudjuk még, hogy mik voltak a közvetlen következményei az elnök erőszakoskodásainak. Nem tudjuk: nem-e úgy járt Feilitzsch Arthur báró, mint a bika, mely a dübörgő vonat elé állva, dacosan várja meg, míg az alakatlan hústömeggő roncsolja. De annyi bizonyos hogy Feilitzsch Arthur báró ki országos birü szereplésre vágyott, megszerezte magának az országos hírhedséget. Mert a magyar parla-

ment tökéletes felfordulása, amikor a szenvedélyek elpusztítottak minden korlátot; az ő nevéhez fűződik.

Mi pedig tartunk egy kis számadást. Valljuk be: azért küldöttük-e fel báró Feilitzsch Arthurt a parlamentbe, hogy Kolozsvár követe szülje meg, a parlament legnagyobb botrányát; vagy azért, hogy Kolozsvár várost képviselje? Erre feleljenek azok, kik üdvözlő táviratot küldöttek az alelnök urnak; mert Kolozsvár város bizalmáért fog esedezni. Adigra különben valószínűleg kisebb legény lesz, a „kegyelmes“-jelölt ur, mert valószínűnek tartjuk, hogy a tegnapi bemutatkozó, egyszerűsödő temetője is lesz, alelnöki működésének. Az állással együtt azonban a részére, önzetlen munkásságáért kivételképen megállapított sallarium valószínűleg megmarad és végre az is valami; sőt talán nagyon is valami...

— Ráth Endre ügye a mentelmi bizottság előtt. A képviselőház mentelmi bizottsága tegnap délelőtt fel 10 órakor ülést tartott a Ráth Endre képviselő ellen felmerült ügy elbírálása végett. Ráth Endrét a ház az elnök ellen tanúsított engedetlenség miatt utasította a mentelmi bizottság elé a november 26-iki ülésen. Szivák Imre elnök megnyitván az ülést a bizottság előadójává Mayer Károlyt választotta meg. Előadó felolvastván a képviselőház elnökének átiratát és a napló vonatkozó részét, kihallgatták Ráth Endre képviselőt, aki kijelentette, hogy a naplóban foglalt kifejezéseket a felett való felháborodásban használta, hogy nézete szerint a ház elnöke megráztatta a ház-zabályt. Előadó, tekintettel arra, hogy kétségtelen, hogy Ráth Endre kétszer való rendreutasítás után sem engedelmeskedett a ház elnökének, indítványozta, hogy a 255. §. alapján javasolja a bizottság, hogy Ráth Endrét ünnepies megkövetésre kötelezze, Olaj Lajos és Sebess Dénes ezzel szemben azt vitatják, hogy mi a ház elnöke nem teszi jóvá az elkövetett házszabálysértést, addig a bizottság ne ítélkezzék. Gróf Zichy Aladár a ház elnökének maga-

tartását nem tartja itt elbírálnak, ha lehetne enyhébb határozatot hozni, ő ahhoz járulna tekintettel az izgatott hangulatra, de miután ez nem lehetséges, elfogadja az előadó javaslatát. Maróthy László hozzájárul az előadói javaslatához. A bizottság nyolc szavazattal kettő ellenében elfogadta az előadó javaslatát, amelylyel szemben Sebess Dénes és Olaj Lajos különvéleményt jelentettek be. A bizottság jelentését még a mai ülésen valószínűleg beadja. Az ülésen résztvettek Arramesku Pachomius, Kabos Ferenc, Klebusics János, Maróthy László, Olaj Lajos, Popovics Vazul István, Bado-vánovics György, Sebess Dénes, Tormai Károly és gróf Zichy Aladár.

ORSZÁGGYÜLÉS.

— Képzés tudósítás. —

Budapest, nov. 27.

Az egész ház a tegnapi viharos nagy jelenetek hatása alatt volt még ma is. A folyosókon jóval tíz óra előtt nyüzsgő-mozog a képviselők sokasága és mindenki csak arról beszélt, hogy mi volt tegnap és mi lesz ma?

Hogy ma mi lesz? Isten tudja. Az az egy bizonyos, hogy nyugalmas ülés nem lesz. Az ellenzék olyan nagy számban vult be, hogy talán alig hiányzik közülük néhány ember. Mind fel van puskaporozva, mind harcra kész.

— Most már késhegyig való harcra megyünk! — proklamálják a békésebbek is. A vérmesebbek pedig azt mondják:

— Nem nyugszunk addig, amíg Perczel lehetetlenné nem tettük! Ha kell, ki-korbácsoljuk innen! De az elnöki székben az az ember nem marad!

Mindebből az érezhető ki, hogy ma az elnök olyan támadásoknak lesz kitéve, amikre aligha volt eset.

Néhány higgadt kormánypárti csilitani iparkodik a háborgókat:

— De legyen hát eszetek! Gondoljátok meg, az elnöki méltóság!

— Ej mit, elnöki méltóság! — dörög haragosan Kubik Béla. — Azt teljesen lejáratta Perczel!

Kétségtelenné látszott, hogy ismét álljál ülés lesz. Tiszta és Perczel egy beszélték össze, hogy addig az ülést nem rekesztik be, míg a ház nem döntött a párhuzamos ülések dolgában.

Az ellenzék pedig el volt tökéltve, hogy tőle telhetőleg minden módon iparkodik lehetetlenné tenni a Podmaniczky-féle indítvány elfogadását.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Egyetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyeszőr centiméterenként 8 fillér.

Parasok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyílttér soronként 40 fillér.

TÁRCA.

Szózat.

Irt: Balázs József.

Van magyar még e hazában,
A ki érte halmi kész,
Nemcsak szájál, tetterővel
A ki bátor, hős vitéz?
Vagy a közöny méreg-árja
Zsibbadásba csalta mind
S ez a hajdan dicső nemzet
Már csak vég felé tekint?...!

Hol van! merre a vezér kéz,
Egyesítő, mely vezet?
Az ajk, melynek lángszavára
Lobbanna egy érezt?
Hol a vezér, kit követne,
Új reménynek hajtana,
Hogy nagy, dicső és erős lesz
Ez a nemzet és haza?...!

Törpék lettünk, gyáva népfaj,
Sasból satnya nemzedék;
Szárnyaink le porba vannak,
Messze tőlünk már az ég....
Öserővel, föl, magasba
Nem tudunk már szállani,
A fényes mult, hős tettek
Már csak lelkünk álmait....

Meddig rohsz önfelédten
Örvény felé nemzetem?
Mig meglátod, hogy a halál
Annak mélyén megjelen?...
Akkor térsz csak öntudatra,
Hogyha sírod ásva már
S ott korályos rémes szóval
Körülted a vész madár?...!

Mért ne lennénk most is egyek?
Mért szakadnánk szerteszét?
Hisz szívekből hol egy érzés,
Isten nyújtja ott kezét;
Isten, ki nagy és hatalmas,
Ki sokszor megvéde már

És körülünk felhők szálltán,
Megtisztult a láthatár

Ha szívemben villám volna,
Tollam abba mártanám,
Hogy győzge szóm villámszáron
Szálljon át e szép hazán,
Föl, — megrázza minden szívnek
Mélyen zsiabbat idegét
S minden magyar szemsugarán
Új lélekhang nézne szét!

Vagy, ha Isten izzó lelkem
Vad viharra váltaná,
Kárpátoktól, Kárpátokig
Száguldanék föl s alá.
Mig egy szálal talpra állna,
A ki magyar, talpra, mind
S nem pihenne, egy erővel,
Mig ránk új nap nem tekint!...

De mi vagyok, én, erőtlén?...
E földnek csak porszemem,
Kinek lantja e világom
S e hon földén mindene;
Ki e honért csak szívverét
Tudná, ha kell, ontani,
Kinek népét féltő gond közt
Szállanak csak napjai....

Oh, halld meg hát, én nemzetem,
Érted ál, hű fiad,
Ne várd, míg a vészkiáltás
Milliók ajkán fölriad!
Légy te ismét, a minő volt
Vészek jöttén a magyar:
Erős kőszál, óceánál
Szembeszálló zivatar!

Dalnok fiad majd ha látja,
Hogy hevit új tetterő,
Hogy a magyar egy szív, lélek
És kép tör minden elő:
Új erővel kap lantjához
S lelkesülten zeng a dal:
Nemzetek közt nagy és dicső,
Mint volt hajdan a magyar!....

Egy női kéz.

Irt: Szabó Károly.

(II. és vége.)

— És miért, ha szabad kérdeznem?
— Maga egy időben szeretett engem....no csak hallgasson, hiszen négy-szemközt vagyunk. Hát nem járt utánam mindentüvé? Ott lesett minden dűben az utcáskoron, ott sétált órák hosszát az ablakunk alatt, a színházban le nem vette rólam a gukkerét; s a bálban — no, nem soha! fel? hogy remegtek a kezei, mikor velem kezét foghattott és zavarában jól oldalba könyöközött egy pár hölgyet....

igen, még a térdel is remegtek, össze-vissza járta azt a polkát. Haha! És tudom azt is, mennyire bántotta magát az én hideg kimértiségem, hogy alig válaszoltam sürtin hulló bókjaira. Hanem mikor más karjában láttott, mikor körülöttem zsonglalt azok a majom pofájú dandyk, sőt még a szupé alatt is — egyre, egyre rajtam felejtette a szemeit, sokszor szinte azt hittem, hogy felugrik, odarohan és szélüt az udvarlóm között, mint egy frakkos Othello....

De csalódtam. Alaposan csalódtam. Ahelyett, hogy fellátogasson hozzánk és magának követeljen engemet — az igazi szerelem jogán! — ahelyett maga felszedi a sátorfáját s mint egy száműzött Ovidius, elbujdosik, engem itt hagy a faképnél.

— Hát mit tehettem volna? Ha me-részkedem megkérni a kezét, a papája kidob....

— Miért?
— A parvenu emberek nem azért gyűtenek vagyont, hogy azt egy másik parvenu kezébe vesztessék....

— De uram, kikérem....vágott közbe a kisérlet és üveges szemek egyszerre haragos tüzből égtek.

— Honny szólt....javította ki magát Pál. Én szerettem magát, azt nem tagadom, de azt is tudtam, hogy a papája más vö-legényről ábrándozott, mint amilyen én vagyok. Látta, miért húzta keresztül az öreg ur számítását. Szegény, most tudom majd

megfűl fájdalomában, hogy egy szempillantás alatt fucsba ment az a sok ezer forint, amit magára tizenhat év alatt kidobott. Mit gondolt? Fényes lakás, igazi bárszony butorok, minden este színház....

— Pardon! csak páros lértetok.
— Elég az is. És a bálók, a zsurok, az estélyek....no meg a felsőbb leányiskola....mert az is a sikerhez tartozott; csak nem járhatta polgáriba, a csizmadiak, mézárások lányaival....mi? És ez mind fölmeleg ám! No meg vészett fejszének a nyele: megmarad legalább az egész hozomány a nényének s így remélhetőleg....

Maga gorombál sikított a leány és felugrott. Szemeiből nagy könnyek hullottak, igazi könnyek, egy pár csepp odaesett Pál kezére, hogy szinte égették.

— Hát mivel érdemeltem magától, hogy így sértegessen? Magának nincs szíve!

— Hát magának talán volt? — kérdezte Pál csöndesen.

— Nekem igen!

— Dehogy is. Csak szeszélye volt magának. Ideges, tulajdósgizott húságát sértette az én tartózkodásom. Ha történetesen elvegyttem volna a maguk zsirkompániájába, ha lesültyedek a mindennapos házi gigerlik közembersorába, meg se látott volna. Olybá vett volna, mint az aprópénzt. De így nagybók voltam. Így imponáltam magának. Nemde, hogy igazam van?

— Nincs igaz! Én őszintén megszerettem magát, végzetes, olthatatlan szerelemmel, a milyent tán csak nagyanyáink ismertek. Én megláttam, hogy maga nem tucat ember, hogy messze kiűt, a mi blazirt, mézes-mázos hozományvadász lebzselőink sorából. Én nem nevettem ki magát, a mi-ér olyan egyeneslelkű, olyan vad, olyan mindenkivel dacoló ember volt!

Ugy néztem fel magára, mint egy bálványképre, mint egy elérhetetlen ideálra, mint egy megközelíthetetlen, parancsoló fejedelemre, aki vajmi más világot hordoz szívében, mint ez a miénk, a kinek hétköznapi ruhája alatt mintha bíbor és arany csillogna, s a ki szánakozó mosolylyal, hogy ne mondjam: egy félisten fensőbb-sé-

gével tekint le ránk, porban csuszó, cifra nyomorúságban tengődő lényekre....! Így festettem én meg a maga képét saját magamnak. Nem a lenézés, nem a guny okozta, ha elhallgattam a maga felszég, alázatos beszéde előtt, nem.... nevéssen ki, de így van: a zavar, a melyet a csodálat okozott. Mert, a ki tudja magáról, hogy imponál: az már nem imponál többé. Maga nem tudta.

És én ezért szerettem magát első szerelmem egész hevével, tizenhat éves szívem egész fellángolásával. Vártam, én nem tudtam, valami sugta nekem, hogy magának el kell jönni. Remegve figyeltem minden ajtónyílásra és mikor az inas vendéget jelentett, elsorult szívvel vártam a maga nevét. Hát nem jött. Elment, szinte elszökött — bucsutlanul. Ehhez utóvégre joga volt. Mert a szigorú etikett szerint nem voltunk olyan közeli ismerősök, hogy érdekeljen minket a maga itléte, vagy itt nem léte. De a szív dobogásának nem parancsol a hideg etikett.

Mikor aztán megtudtam, hogy maga eltávozott, visszavonhatatlanul, talán örök időre, — nem bánom, ha ismét kinevet, — úgy éreztem magam, mint a mesebeli koldusleány, a ki királyfióról álmodott s durván fölrazták álmából. A szűleim kinevetek, a barátomim örökösen csipkedtek, gunyoltak; ez végre is sok volt.

De hogy ők nem hittek az én szerelmem valódiságában, még nem sértett volna annyira. Hanem az, hogy maga is csak olybá vett engem, mint a többi lányokat, hogy mint egy kitaszított, száműzött holmi kimázolt farsangi hiénák és tökfők úracsok társaságába: oh ez fájt, fájt kimondhatatlanul. Hogy eldobott magától, mint a hogy eldob az ember egy megunt szeretőt: ez adta meg nekem a kegyelemdőfést. És ezért neveztem én magát gyávnak.

Pál szédelgő fejével ugrott fel. A lány egészen közel hajolt hozzá, odakönyökölt székének támlájára, — szinte érezte lehelletét, karjának melegségét.

— Nos hát! kiáltott fel rekedten — ha vétettem maga ellen, még helyre lehet

Barabás Béla: Kéri az elnököt olyan szónokoknak adjon szót, a kiknek kifogása van a jegyzőkönyv ellen. (Helyeslés balról. Zajos ellentmondás jobbról.)

Elnök: De nincs már ki szólni.
Holló Lajos: Bocsnatott kérek, én jelentkeztem. (Zaj.)

Gáll Sándor: Elakarja sikkasztani?
Ráth Endre: Ezután tanuk mellett kell jelentkezni.

Holló Lajos: A házszabályokhoz szól. Csatlakozik Barabás felszólalásához; igaz van neki, a jobboldalról előre jelentkezhetnek négyen s kipaklizzák a jegyzőkönyvet. Az elnök helytelenül értelmezi a házszabályokat. Tegnapi helytelenül alkalmazta az elnök a jegyzőkönyvi megróvásokat, mert a szónok beszéde közben azt megtenni nem lehet. De az idevágó formalitásokat is figyelmen kívül hagyta. Az elnök tehát helytelenül magyarázta a házszabályokat.
Lengyel Zoltán: Szólni akar.
Elnök: Mi címen?
Lengyel Zoltán: Előbb tessék csendet csinálni.

Elnök: Csendet kér!
Lengyel Zoltán: Bejelentést akar tenni!

Elnök: Ezt nem lehet.
Lengyel Zoltán: A házszabályokhoz akar szólni.

Elnök: A képviselő ur nekem azt jelentette, hogy bejelentést akar tenni. Tehát nem szólhat. A jegyzőkönyvhöz nincs több szónok, felteszi a kérdést a hitelesítésre. (A jobboldal feláll s hitelesíti a jegyzőkönyvet.) Nagy vihar tör ki a balon és szélsőbalon. Folytonos kiáltások az ellenzéken az elnök felé:

— Bitang!
— Már megint megsértette a házszabályokat!

— Disznó! Gazember! (Zaj jobbról.)

Lengyel Zoltán: A házszabályokhoz kért szót ettől csalafintasággal elbűtötték és sutyomban hitelesítették a jegyzőkönyvet. (Nagy zaj jobbról. Ugy van! a balon.) Az elnöknek ehhez nem volt joga, őt megfosztatták a szótjogától, de ezt enunciólni kell. Tegnapi Kubik azt kiáltotta a kormányelnök felé kapabatyár. Az elnök rendreutasította. Kubik kijelentette fenntartja amit mondott. Fáy István azt kiáltotta az elnöknek: Hazaáruló, gaz eljárást.

Fáy István: Fenntartom!

Lengyel Zoltán: A naplónak ezek nincsenek bevéve. (Hosszas zaj jobbról.) Kéri a naplót így kiigazítani.

Tisza István gróf miniszterelnök: Aki azt mondja neki: kapabatyár, az neveltségessé teszi magát. Azokat a neveltségességeket, melyeket a tudalad használat irrealitásnak tekint. Ha akarnak velem valamit, tessék azt a magán életben megtenni és nem itt. (Helyeslés jobbról.)

Elnök: Lengyel szavaira vonatkozólag megjegyzi, hogy tegnap nem hallotta Fáy közbeszólását s ezért rendreutasítja.

Rakovszky István: Visszautasítja az utólagos rendreutasításokat. Ez felesleges rendreutasítás. Az elnök tegnap nagyon jól hallotta Fáy közbeszólását.

Kubik Béla: Személyes kérdésben válaszol. Örül, hogy a magán életben nem kell érintkeznie Tiszával s csak sajnálja, hogy itt a nyilvános életben kénytelen vele érintkeznie. (Taps a szélsőbalon.)

Tisza István gróf: A képviselő urnak évek hosszú sora óta volt alkalmam velem a magánéletben érintkezni. Ha ezt most sajnálja, nem tudom melyikünk lesz a vesztes. (Nagy tetszés jobbról.)

Elnök: Bemutatja Tallián Béla és Hieronymi Károly miniszterek megbízó leveleit. (Éljenzés jobbról. Hoch! Hoch! balról.)

Lukács László pénzügyminiszter: Törvényjavaslatot nyújt be a rendes költ-

hozni. Ha regény, hát csináljuk végig. Mi még egymásé lehetünk....

Odaugrott íróasztalához s egy szempillantás alatt kikapta fiókjából kis hatlövétű revolvert. De a leány megelőzte: — Te nem értetted meg engem, Bárdi Pál, szolt ünnepélyesen. A te bűnödre a halál még nagyon enyhe büntetés.

— Hát mit akarsz? — hebegte Pál és letérdelt. Irgalmazz....

— Oh, csak ne félj! — válaszolt a jelenés és szeliden megfogta kezét. Sokkal gyöngébb szellem vagyok, semhogy árthatas nekéd. Kéj fel és hallgass meg. *En az akarom, hogy élj!* Hogy élj sokáig és élvezd műved gyümölcsét. Egy ostoba, hiszékeny lány jöhet-mehet — nem nagy kar érte; de te, te férfinak születél, erős férfinak, a ki nagyra van hivatva, a kinek dolgozni, alkotni kell.

Hát élj! Én pedig melletted leszek, óvak, vezetek, elkísérek mindenütt — én leszek a te órangyalod! És ha fáradságotól siker koronázza, ha lény nagy és hatalmas, ha dicsőítenek, ünnepelek az emberek: tudni fogod, hogy mindezt *egy nő kéznek* köszönheted, a melyet te ellőktél magadtól, de a mely a siron túl is rózsákat hintett utadra!....

A kékvirágos függönyökön már átszűrődött a kelő nap parázsfénye.

Pál fölriadt és kábult aggyal nézett körül szobájában. A kálphában leégett a tűz, mellette hevert az eldobott könyv; a lámpa utolsó pislógott. A tőrőlűző ott lógott régi helyén, de alatta a szőnyegen még ki lehetett venni két parányi, meztelen lábnyomkört.

— Ostoba álom volt! — suttogó Pál és újabb cigarettára gyújtve, egy Sidney-keringőt kezdett fűtyölni.

De mikor a füstölő lámpát le akarta csavarni, rémült tekintete az asztalon heverő revolverre esett; meglátta, hogy az asztal egy-egy fiókja ki van húzva s a revolver poros markolatán egy női kéznek ujjai hagytak finom nyomokat.

ségvetés helyett a viszonyoknak megfelelő költségvetést az 1902. évrre.

Elnök: A pénzügyi bizottsághoz utasítja.

Rátkay László: Tegnapi felszólalása, illetve indulatos közbeszólása miatt szóla fel. Azt visszavonni nem akarja. De miután az olyan helyről történt, hol mint a Ház egyik funkcionáriusa szerepelt, sajnálatát fejezi ki. (Helyeslés.)

Horváth Gyula: Tiltakozik a tegnapi jegyzőkönyvi megróvás ellen. (Helyeslés balról.)

Elnök: Nem adhat igazat Horváthnak. Az helyesen történt.

Tisza István gróf: Az elnök felfogásához csatlakozik. Hasonló precedens történt szeptemberben Barabás Bélával.

Felkiáltások jobbról: Akkor nem tiltakozott.

Felkiáltások balról: De tiltakoztunk! Az is törvénytelen volt.

Házszabály vita.

Elnök: Következik Visontai Somának tegnapi elmaradt felszólalása a házszabályokhoz.

Visontai Soma: Nem tartja helyesnek, hogy vita nélkül, egyszerű szavazással döntse a párhuzamos ülések tárgyában. A miniszterelnök mostani eljárása hasonlít a modern törvénykezés ítéletéhez. A delikvenset kivetik a bitófa alá, a hóhér ráteszi a kötele, hurkot a nyakába. Igaz, hogy többet ennél nem tesz, mert hiszen a folytatását már a bíróság végzik el, a delikvens pedig mit csinál. Keresztülmegy az élet legborzasztóbb kínjain. Kiölti nyelvét, öntudatlanul kapálózik, rugdalózik és a jószívű hóhér még a gyöngyöző verejtéket is letörli a delikvens homlokáról. (Tetszés a balon.) Badi is akart erőszakoskodni Bécsben a Reichsratban, rendőrök kordonával vétele magát körül és mi lett a következménye. Megmozdult Bécsnek népe és a Wacot am Rheim hangjai mellett egyenesen a Burgnak tartottak. Evszázadok óta ekkor csukták be ismét nagy hirtelenséggel a Burg kapuit. — Es az erőszaknak pusztulnia kell.

Ügyeljenek az erőszakossággal, mert hasonló sors érheti. (Zajos helyeslés balról.)

Az elnöki székét báró Feilitzsch Artur foglalja el. Most ül először a pulpituson, a jobboldalról többen hozzámeunnek és gratulálnak neki.

Barabás Béla: A házszabályokhoz szól. Azokból kimagyarázta, hogy az ülések csak egy órával hosszabbíthatók meg. Sehonnai ki nem olvasható, hogy parallel üléseket tartani lehetne. (Ugy van! a baloldalon.) Ha az ülések megváltoztatásáról lenne szó, az eljárás ellen nem lehetne kifogás, amde az indítvány az ülések meghosszabbítását előzoza és így nem lehet azt egyszerű szavazással elűzni. (Ugy van! a szélsőbalon.) A rendes alkotmányos menet megakasztják vele. Hiszen a benyújtott törvényjavaslatokat át is kell tanulmányozni. E romboló erőszakosságot tűrni nem fogják. Ellen fognak állani e párton és ha önök bolond fővel belerohannak a veszejbe a pillanatnyi kényelemért, mi nem engedjük az alkotmány szétrombolását. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.) Vegye elő a miniszterelnök a történelmet. Talál egy esetet, a hol a magyar nemzet az uralkodólól követelt volna olyan jogokat, ami meg nem illette volna, nem volt-e mindig erős bástyája a jognak, a trónusnak. De igenis, minden lapon találkozhatik a most uralkodó dinasztia mindent bekebelezni törekvő terveivel. (Ugy van! a szélsőbalon.) A nemze nek volt egy nagy kincse: az ellenállási joga. Ezt is eltörölték a Habsburgok. Most az ellenállás a kis házszabályokba zsugorodott össze. Ha ezt is kiadnánk kezünköl: teljesen odaadnánk magunkat karjaikba. Mi a mi küzdelmünk? A nemzet jóainak kivívása, a magyar nyelvnek érvényesítése. Az utolsó ellentállási kísérlete e küzdelem a nemzetnek. Erőmrőtte a nemzetnek. Oda kell kiáltanunk Bécs és a hatalom felé: Ha meg nem adják a nemzet jogait, nem kapnak sem pénzt, sem újoncot. Mi alkotmányunk, törvényeink alapján követeljük a nemzet jogát. Pedig önöknek csak egy szavukba kerül. Ha ezt meg nem teszik, azt kell higgyük, hogy azt osztrák jármok alatt akarnak továbbra is nyögni. (Viharos taps a szélsőbalon.)

Elnök: Figyelmeztetni akarom...

Megbolondult az elnök?

Nagy zaj a szélsőbalon. Felkiáltások: Nól Nól! Mit akar?!

— Megbolondult az elnök.

— Vaskezü!

— Vízfejt!

— Hentaller Lajos: Cokil!

Elnök: Hentallert rendreutasítja.

A zaj egyre tart. Az egész baloldali felugrál, többen az elnöki emelvány köré csoportosulnak.

— Ki vele!

— Le kell húzni onnan!

— Ki a kutya!

Viharos zaj jobbról. Rend! Rend!

Elnök valamit mond, erősen gesztikulál mellé, de nem hallani, hogy mit akar. Percekig tombol a zaj, míg lassan elül és

Barabás Béla: Folytatja beszédét. Kimondja nyíltan, hogy az események arra vallanak, hogy a szabadelvűpárt osztrák érdekeket szolgál. (Viharos taps a szélsőbalon. Nagy zaj jobbról.)

Elnök: Másodszor figyelmezteti a szónokot. Ne gyanúsítson. (Viharos kiáltások a balon. Le vele! Le az elnökkel!)

Barabás Béla: Nem gyanúsítok, az igazságot mondom! (Nagy zaj tör ki jobbról. Felugrálnak helyeikről s a padokat verve kiáltják. Micsoda beszéd ez!)

Sándor Pál: Hazudik Barabás!

Óriási vihar mindkét oldalon.

Elnök: Rendreutasítja Sándor Pált.

Figyelmezteti Barabást, hogy kétszer már

figyelmeztetve lett, harmadszor kénytelen lesz megvonni a szót tőle.

A szélsőbal mint a vipera csipéstől dühösen ugrik fel és ökleikkel fenyegetik az elnököt.

— Azt merje megtenni!

— Bandita!

— Disznó!

— Hatezer forintot fizetnek érte!

— Kutya!

Barabás Béla: Tiltakozik az ellen, hogy valaki az ő politikai intencióiban kételkedjék. Az indítványt visszautasítja. (Viharos éljenzés. Taps balról.)

Elnök: Gáll Sándort illeti a szó. (Gáll nincsen a teremben. Felkiáltások balról: Szünetet!)

Lengyel Zoltán: A házszabályokhoz kíván szólni, de előbb szünetet kér. (Helyeslés balról.)

Elnök: Nem adhat szünetet. (Nagy zaj balról.)

Lengyel Zoltán: Részéről nem bánja, ha nem is adnak szünetet, beszél ő, csak hallgassák szívesen. (Derűtség.) Lengyel azt fejtegeti, hogy a tegnapi jegyzőkönyvi rendreutasítások helytelenek voltak.

Elnök: Figyelmezteti a szónokot maradjon a házszabályoknál, az elnökség ki mondott határozatát nincs joga bírálni.

Papp Zoltán: Ne erőszakoskodjon.

Elnök: Papp Zoltánt rendreutasítja.

Várady Gábor: Mi alapon?

Elnök: A házszabályok alapján.

Várady: Azokat meghehi.

Tisza-család az alkotmányban.

Szünet után:

Lengyel Zoltán beszéde közben az elnök rövid szünetet adott.

Szünet után **Lengyel Zoltán** folytatta beszédét és többek között azt mondja: A Tisza-család tradíciója a jogfosztás.

Elnök a baloldali tiltakozása közben rendreutasítja Lengyelt.

Lengyel Zoltán: Óriási zajban megisméli kijelentését. Ezalatt az elnök a nagy zajban megszavaztatja a jobboldalt.

A szavazás eredményeképpen pedig kihirdeti, hogy a Ház Lengyel Zoltánt jegyzőkönyvtelen megróta.

Erre a vihar ismét elementáris erővel tör ki.

Rákosi Viktor: Politikai kritikát bárkinek lehet gyakorolni bárki felett is. Kömiszág! Gyálatat!

Elnök: Rákosi Viktort rendreutasítom!

Rákosi Viktor: Lehet Feilitzsch tisztességes elnök, ha erőszolt is. (Derűtség.) Ez nem állami faiskola, hanem parlament.

Elnök: Kijelenti, hogy Lengyel Zoltánnak a Tisza családról mondott kritikája alkotmány és törvényellenes. (Óriási derűtség.)

Erre hamarosan beadták a zárt ülést kérő ívet.

A zárt ülés.

Elnök: Elrendeli a zárt ülést.

Az ellenzék tagjai számos felszólalásban tiltakoznak a hallatlan elnöki erőszakoskodások ellen.

Elnök: Kijelenti, hogy durva sértésnek tartja a családi szentélybe való beavatkozást. Megengedi, hogy a nagy zajban Lengyel Zoltán nem hallotta a rendreutasítást, mert akkor előadhatta volna a mentését. Konstátálja, hogy zárt ülés tartására nincs ok.

Nyílt ülés.

Elnök: Felszólítja Lengyel Zoltánt, hogy adja elő mentését.

Lengyel Zoltán: Azt nem teszem, míg az elnök vissza nem vonja a rendreutasítást.

Erre ismét nagy kavarodás keletkezett. Minden oldalról jelentkeztek szólásra, de Lengyel nem engedett.

Ekkor áttérték a házszabályvita folytatására.

A paktumszegés.

Polónyi Géza: Mint a pártközi paktumban részt vett képviselő fejtegeti az abban foglaltakat. Bizonyíthatják — úgy mond — Apponyi és Széll Kálmán is, hogy akkor kimondották, hogy az üléseket esetleire csupán egy órával szabad meghosszabbítani. A szabadelvűpárt is becsület szavával szentesítette ezt a megállapodást, állja-e hát a becsületszót? (Nagy taps.)

Kijelenti, hogy e házszabályellenes szavazásért az elnök lesz felelős, de az ellenzék meg fog törölni minden házszabálysértést.

Tisza István: Nagy zajban kezd beszélni. Azt mondja, hogy Polónyi valótlan ságot mondott a paktumról. A szabadelvűpárt soha sem hozott határozatot a paktumra vonatkozólag, csak tudomásul vette azt, illetőleg Széll Kálmán erre vonatkozó bejelentését. Ne beszéljenek azok becsület szóról, a kik Khuen-Héderváryval szemben nem tartották meg azt. (Nagy zaj.) Ha erőszakhoz nyulnak, ott leszünk mi is és ha százféle csinyt kell leküzdenünk, akkor is teljesítjük kötelességünket. (Nagy taps jobbról.)

Polónyi Géza: A szabadelvűpárt elnöke felelős nekünk a becsapásért, melyet rajtuk elkövetett, mert az ellenzék pártvezetőinek egy általa aláírt paktumhatározatot kézbesített, mely szerint Széll a korona megbízásából kötötte a szabadelvűpárt és az ellenzék között a paktumot.

Hoi van most Széll?

Kossuth Ferenc: Konstátálja, hogy a paktumot a parlamentben kötötték nagy ével ezelőtt Széll Kálmánnal a szabadelvűpárt nevében és azt eddig senki sem deaválta a szabadelvűpárt részéről csak most Tisza István.

Az elnök ekkor befejezettnek jelentette ki a házszabály vitát és elrendelte a

szavazást. A jobboldal felállott. A legszélső részen velük együtt Hodossy Imre is. A nemzeti párt volt tagjai az ellenzékkel ülve maradtak.

Szavazásközben az ellenzék abszolúte nem kimélte a jobboldalt.

— Hazaárulók! Árulók! Hoch! Hoch! Ilyen kiáltások hallatszóttak, miközben az elnök fél 7 órakor bezárta az ülést.

Légrády Károly.

A magyar újságíródalomnak nagy halottja van. Nesztora, uttörőinek negye, a modern zsurnalisztika egyik leghatalmasabb megalapítója: malomszögi Légrády Károly tegnap reggel elszenderült.

Országsejerte ismert ez a név, a mely közé ma gyászkeretet von a megilletődés; ismert a közélet minden ágazatában, politikai körökben és a magyar iparvilágban egyaránt. Erdemekben, sikerekben gazdag életet záruk be az elismerés márványlapjával, a melyre legifjabb históriáknak tollal vivott harcai és diadalai vésődnek örök emlékeztetőül. Nagystílű ember volt, a ki tudással és szívós energiával tudott küzdeni és a küzdelemben is alkotni. Hatalmas vállalatát, a „Pesti Hirlapot“ a magyarság eszményének egyik legerősebb barátjává emelte. A magyar nyomdászat pedig benne tisztelte modern felvirágoztatásának mesterét.

Légrády Károly 1834-ben született Budapesten s előbb a tanári pályára készült.

Filozófiai tanulmányai befejeztével azonban, olyan időben, amikor nálunk a hosszú időközön át tartott általános pangási felváltotta a vállalkozási kedv s külföldről sereggestül áradtak be hazánkba idegen iparosok, Légrády Károly az ipar terére lépett, hogy magyar vállalatot vegye fel a versenyt a külföldi tőkével. Nyomdát alapított, amelyet később stereotípiával és könyvkötéssel bővített ki, csakhamar az ország első ilyen műintézetévé emelte a vállalatát. Akkor aztán megalapította a „Pesti Hirlapot“ és könyvkiadó lett. Jókai Mór, Mikszáth Kálmán és az írók egész گردája állott be Légrády munkatársai sorába.

Mint kiadó, egyuttal kritikus is volt; minden művet ő maga bíralt meg és ízlésének, jó ítéletének biznysága az a nagy siker, a mely őt a kiadványaiban jutalmazta. Közéletünkben aktív szereplést 1872-ben kezdett meg, a mikor a főváros biznysági tagjává lett; 1878-ban a király kereskedelmi tanácsosává nevezte ki. 1895-ben pedig Ákosfalva képviselőnek választotta.

Néhány év óta azonban szívós ereje megrokkant és ettől fogva lassankint visszavonult a lázas tevékenységtől, a melyet fél évszázadon át folytatott. A mikor az idei nyár végével fűrdőzéseiből visszatért, már magában hozta a lappangó kört, a mely most ledöntötte az óriási erejű férfit. Az utóbbi napokban szenvedései ágyba kényszerítették s tegnap reggel 8 órakor meghalt.

Megölte a vejét.

Egy após és vő.

Kolozsvár, nov. 27.

Regénybe illő gyilkosság tartja igaztosságnak a hunyadmezei Brassó község lakosságát.

Nyág Nikolac brassói lakos, Szirma Tódor odavál emberhez adta feleségül leányát. A vő ott lakott a leány szülei vel egy házban. Időközben meghalt az apósok a felesége, ekkor gondolt egyet az öreg s feleségül vett egy 18 éves szép leányt.

Természetes, hogy a fiatal vér pezsgett az ifju menyecskében és nem igen érezte magát jól a vén ember oldalán. Az após eleinte nem vette észre, hogy a vő és az anyós, vagyis az ő felesége megcsalják. Mikor erre reá jött, mindenképpen azon volt, hogy vejét a házból eltávolítsa. Csak-hogy Szirma Tódor nem akart elmenni. Boszút forralt tehát ellene, amit vasárnap este végre is hajtott rajta.

Délután ugyanis az após és a vő szokatlan békés hangulatban ámentek a szomszédban lakó Batta Szamoilához, a hol már többen a faluból együtt voltak. Pálmázás közben szóváltás támadt az após és a vő között, mely a jelenlévők meglepetése dacára olyan heves lett, hogy Nyág Nikolac egyszerre csak kettő rántott s leakarta szurni a vejét. Szerencsére azonban a jelenlévők lefogták a dühöngőt s haza vitték a lakására.

Az após azonban otthon is folyton dühöngött s fenyegette a másik szobában lévő vejét, hogy lelővi. Szidalmazta a feleségét is, aki látván férje izgatott állapotát, a falon függő egyesövű fegyvert kivitte és eldugta a kamrába. Eszrevén az öreg, hogy a fegyver már nem lóg a falon, nyugodtabb lett s úgy látszott, hogy lecsendesült. Kérte a fele-

ségét, hogy hozza vissza a fegyvert, mert ő már nem haragszik. Az asszony eleinte nem akart eleget tenni kívánságának, de később mikor látta, hogy férje tényleg lecsendesült, visszaakasztotta a fegyvert a falra.

Teljesen lecsillapulván Nyág Nikolac ledől az ágyra, hogy aludjék, míg felesége kiment az udvarra. Alig hevert azonban egy negyed órát, mikor hallotta, hogy a másik szoba ajtaja, melyben a vő lakik megnyílt, s azon át veje, kit a léptisről felismert, az udvarra megy. Hirtelen lekapta a falról a töltött fegyvert, kirohant vele az udvarra s csak pár lépésnyire előtte álló vejére rástötötte. Szirma Tódor azonnal szörnyen halt.

A gyilkost elfogták.

UJDONSÁGOK.

Karácsonyi bazár.

Kolozsvár, nov. 28.

A jövő hó 6-án, vasárnap d. u. Szent-Mikulás napján kezdődik meg a kolozsvári Vigadó termében, a jótékonyasság akciója. Ezen a napon nyílik meg a karácsonyi bazár, Kolozsvár előkelő közönségének egyik legkedvesebb szórakozása, amelyre egyik napon át, minden délután megtekin a Vigadó termei s szép asszonyok, leányok kedves mosolyai harácsolják össze a garasokat a szegény emberek számára.

Bennszülöttek mesés dolgokat regélnek, a régi karácsonyi bazárokról, melyeken még valóságos kisebb rablógazdálkodásokkal vittek véghez Kolozsvár fehérségei, a férfiak zsebei ellen. Amikor még egy-egy gavalér ember, odaállt valamelyik szép leány elé és megkérdezte:

— Hát, hogy adja ezt a kis sátrat?

— Szaz forint!

Se szó, se beszéd, a gallér kivágott egy ezerszék és megvette az egész sátrat, miután a 60 filléres belépő jegyet 100 frtál fizette meg.

En nem tudom ez emberek változtak e meg, vagy most ritkább a 100 és 1000 frtos, de annyi bizonyos, hogy az újabb-kori karácsonyi vásárok nem igen mutatnának fel ilyen eseteket. Pedig a hozzávaló, igazán

— (A kolozsvári Athlétiikai Klub ujjaébredése.) A kolozsvári Athlétiikai Klub, mely egy és más okok folytán, — noha jövőre szép reményekkel biztatott — eddig a nyugvás stádiumában volt, most — mikép örömmel értesülünk, újolag is folytatni készül működését s e végből ma délután öt órakor, a városi tanácsház nagyszobájában tartott gyűlést tart. A szervezőbizottság élén Virányi István elnök és László Gyula állanak.

— (Karácsonyi vásár.) Már előzőleg jeleztük, hogy helyi iparosok készítményeiből, az évi december 12-től 24-ig a városi vigadóban rendezendő karácsonyi vásár fővédnököt tisztelt dr. Hegedűs Sándorné, gr. Bethlen Árpádné, a védnököt tisztelt gr. Eszterházi Jánosné, br. Wesselényi Istvánné, dr. Gidófalvi Istvánné, Szecsiná Gézáné uróknak elfogadták. Ujabbban dr. Övári Kelemenné és Inczédi Sámuelné uróknak jelentették a rendezőbizottságnak, hogy a védnököt tisztelt készséggel elfogadják. A nemes uróknak igazán hazafiai lelkesedéstől áthatott levelekben tudatták elhatározásukat, jelezvén, hogy a magyaripar, a magyar iparos pártolását szívesen viselik s hogy a védnököt tisztelt elfogadják hazafiai kötelességüket teljesítették. Már ez is világot vet a vásár sikerére, mert az iparosok s a rendezőség ezekből a levelekből is erőt merítettek nagy munkájuk keresztül vitelére. Kívánjuk is, hogy igyekezettük gyümölcsöző legyen.

— (Pótvásárok.) A hosszas állatárulat miatt elmaradt novemberi állatvásárt a tanács pótvásár tartásával akarja pótolni. E célból feltérjesztést intézett a kereskedelmi és a földmívelési miniszterekhez, hogy december 10—12-ig engedélytessen egy pótvásárt, minek megtartása iránt tájékoztatót fogjuk a közönséget.

— (Szerencsétlenség a Seeman-féle gyárban.) Tegnap délután a Seeman-féle gyárban egy Burán Ákos nevű 20 éves lakatossegéd dolgozott a gépek között. Munka közben egy kerékhez annyira közel ment, hogy az a balkezét elkapta s mire a gépezetű észrevette a szerencsétlenséget, már a bal kezének valamennyi ujja összezúzódott. A szerencsétlenül járt fiatal ember sebeit a mentők kóbták be.

— (Adventi prédikációk.) A Minorita-rend helybeli házfőnökének értesítése szerint a Minorita-templomban minden esztendőben az adventi szent időben, rendszeresen szombati napon tartatni szokott szentbeszédet és litániákat az idén is megtartják. Az első adventi litánia ma szombaton este 6 órakor lesz, mely alkalommal a szentbeszédet dr. Hirschler József szemináriumi igazgató fogja mondani.

— (Vizsik a mandátumot!) Az ugrai kerületből, mely gróf Tisza Istvánt választotta meg képviselőjévé, a napokban küldötték érkezik Budapestre, hogy a kerület polgárságának „szeretete és bizalma” jelölje átadja a miniszterelnöknek az erőszak segítségével kicsikart mandátumot. Előbb az alkalomból olyan mozgalom készült, a mely szintén nyilvánvaló jele annak, hogy Tisza István a fővárosban micsoda nagy népszerűségnek és rokonszenvnek örvend. Az ellenzéki polgárok ugyanis tüntetéssel akarják fogadni az ugrai küldöttséget és már a pályaudvaron is macskazenét készítenek rendezni az érkezők tiszteletére, a kik bizonyára milyen meg lesznek halva láttára annak, hogy az ő excellenciás képviselőjükért, hogy rajong a főváros. E saját szerű tüntetés előkészítőinek egyike, mint értesülünk, már el is utazott Ugrára, hogy ott megfigyelje mikor utaznak el a deputáció tagjai, amiről aztán táviratilag fogja értesíteni a budapesti fogadó bizottságot. Csakhogy a dolognak már neszét vette a rendőrség is így az ugraiak előreláthatólag rendőrök szoflája közti lesznek kénytelenek bevonulni, ami a legjobb akarattal se nevezhető diadalmenetnek. A megérkezés alkalmával hétfőn lesz.

— (Előz. keny. törvény.) Ha nálunk halálra ítélnék valami szerencsétlen elvetemedett, nem sokat kérnék, hogy tetszik-e neki az ítélet és van-e kedve meghalni. Amerikában ma sokkal udvariasabb a törvény. Utah államban most a törvényszék arra való módosítását hozták be, hogy a halálra ítélt a kivégeztetése előtt megkérdendő, hogy minő módon kíván a másvilágra átszállni. Tőle függ aztán, hogy kőtel vagy golyó által végzik ki. A törvény ilyen módosítását most alkalmazták először egy Péter Mortenson nevű alkalmazottal, aki golyóval választott. Erre tizenkét méternyire tőle felállították a fegyverekkel felszerelt katonákat, akik azonnal megölték az elítéltet.

— (Kőfaragók sztrájkja.) A nagysebességi szász bank dévai nagy kőbányájában legújabbban negyven magyar kőfaragó beszüntette a munkát. — A munkások azért léptek sztrájkba, mert a bank azokat az ígéreket, mikkel őket Esztergommegyéből lecsalta Erdélybe, nem teljesítette. Egyelőre kölcsönös tárgyalások folynak a sztrájkkérdés megoldása érdekében.

— (A Magyar Szó és a szamosújvári Társalkodó-kör.) A Magyar Szó egyik utóbbi száma éles találat megírt cikket hozott Gyulafehérvár püspökéről, gróf Majláth Károly Gusztávról, s e cikk oly feltűnést, majd azután oly visszatetszést keltett a szamosújvári Társalkodó-körben, hogy annak indítványkönyvében immár az alábbi, szintén éleshangú indítvány olvasható:

A „Magyar Szó” című napilap f. évi nov. 21-diki, 276. számában „Majláth püspök a haza és trón ellen” c. alatt oly gyalázatos módon ront Erdély buzgó és fáradhatatlan püspökének, hogy nemcsak a katolikusok botrányoznak meg azon, de még a jobb érzesű más felekezeteknél is visszatetszést szült. Majláth püspököt, körül egy ev. ref. vallású tekintélyes egyén így nyilatkozott: „Dacára mindegyik hírlapi megtámadásoknak, kiérdemelte mindenképpen becsülését és tiszteltetését vallásfelekezeti különbség nélkül”; őt, ki mindenfelé utjában csak Isten, felebarát, haza és trón iránti szeretetet hirdet, haza és trón elleni lázadással vádolni oly alaváló és durva megtámadás, milyenne csakis a „Magyar Szó” képes, mely hasábjain nemcsak rendszeresen szítja a felekezetek közötti békétlenséget és türelmetlenséget, de nem röstelli oly kifejezésekkel is élni, melyek minden művelt ember jobb érzését mélyen sértik. Egy ilyen lapot egy erkölcsi testület nem tűrhet meg asztalán, azért indítványozom, hogy a Társalkodó-kör a „Magyar Szó” című napilap további járatását szüntesse be.

Esztegar Gergely
egyleti tag.

Hasonló indítványt terjeszt elő a szamosújvári Társalkodó-körében a Magyar Szónak Bartha Miklósa vonatkozó cikke miatt Józsa János egyleti tag is. Mindkét indítvány az egylet december hó elején tartandó választmányi gyűlésen kerül tárgyalásra.

— (Egy herceg nő válópöre.) Sokat beszéltek annak idején arról a frigyről, melyet Tagányi Sándor dr. aradi ügyvéd és földbirtokos kötött egy vérbeli hercegnővel: Sulkovszky Idával. Bár regényesnek éppen nem volt mondható ez a házasság, mégis széleskörben keltett érdeklődést s a világlapok is irtak arról, hogy a kalandos életű Sulkovszky József Mária herceg leánya férjhez megy a dalás termései fiskálisához. Nem kutatjuk, hogy miért nem volt boldog a herceg nő házassága. Rövid ideig tartó együttélés után Sulkovszky Ida herceg nő válópört indított a férje ellen s az aradi kir. törvényszék előtt ez ügyben csőtörökön délelőtti folyt le a békéltetési tárgyalás. Reggel kilenc órára volt kitűzve a tárgyalás, de volt már tíz is, mikor megkezdtek. Nem sokkal azelőtt egymástól két kőfogat kocsi állott meg a törvényszéki épület előtt. Az egyikből a herceg nő szállott ki védőügyvédjével, Polónyi Géza országos képviselővel, a másik kocsi Tagányi Sándor dr., a férj érkezett Steinhardt Mór dr. ügyvéddel. A herceg nő, szokása ellenére, rendkívül elegáns toaletben jelent meg s a bírő által hozzáintézték kérdésekre németül válaszolt, minthogy nem beszéli a magyar nyelvet. Előbb a békéltetési kísérletet tették meg. Az elnök ama felszólítására, hogy térjen vissza férjéhez, a herceg nő azzal felelt, hogy ragaszkodik a keresetéhez és válni akar az urától. Tagányi Sándor békülni volt hajlandó. Ő — mondta — nagyon meg van elégedve a feleségével s nem kívánja a válópört folytatását. Miután a békéltetési kísérlet meghiúsult, a válókereset további tárgyalása folytatódott. A felek képviselői előterjesztették azon kérelmüket, hogy a válópört jegyzőkönyvével tárgyalassék. A bírő nyomban hozott határozatot és elutasította a kérelmet. Ez ellen úgy Polónyi, mint Steinhardt azonnal előterjesztéssel éltek a törvényszékhez, mely rövidesen fog határozni ez ügyben. Sulkovszky Ida herceg nő különben még aznap délután meglátogatta fia gyermekét, ki jelenleg az édesapja gondozásában van. — A gyermek kiadatása iránt a herceg nő megígérte a szükség-s lépéseket az aradvárosi árvaszéknél. Azt kéri, hogy a kis fiút adják ki neki s egyben az apa Tagányi Sándor dr. terhére ítélenek meg havi 300 korona gyermektartási költséget. Az árvaszék előtt ez ügyben december 7-én lesz a tárgyalás. A szőke herceg nő, ki komornájával egyike aradi szállóban lakott, tegnap reggel elutazott Aradról. Hogy hová ment és hogy hol van jelenleg tartózkodási helye: titok. Még a férje se tudja.

— (Alice herceg nő szülei.) A kocsisával megszökött herceg nő szülei Velenében laknak s leányuk kalandos szökése külsőleg semmi hatással nem volt Don Carlosra és nejeire. Don Carlos nyomban aszkés hírének vétele után a kariista pártok vezéreikhez levelet intézett, melyben tudatja, hogy Alice nevű lánya meghalt. Hasonló leveleket irt az öreg Don Carlos, mikor másik leánya, Elvira, Folchi festővel megszökött.

— (Letartóztatott leánykereskedők.) A budapesti rendőrség tegnap délután három veszedelmes leánykereskedőt tartóztatott le a nyugati pályaudvaron, a mint drága portékáikkal éppen Bécs felé igyekeztek. A három leánykereskedő névszerint a következők: Herz Miksa, a kinek Vágújhelyen rossz hírű háza van, Szilágyi Vilmos, a kinek a rendőrséggel lépten-nyomon baja akad és Langer Sándorné, született Stein Margit, egy pincér felesége. A derék társaság közrefogták a detektívek és minden ellenkezésük dacára bevitték a rendőrségre. Itt valamennyit két-két napi elzárásra és 30—30 korona pénzbüntetésre ítélték.

— (Egy anya rémítette.) A tegnap éjszaka borzalmas eset történt Bécsben. Egy anya követelt el gyilkosságot és öngyilkosságot. — Tauber Adolf prágai születésű úgynök a múlt hónapban nyomtalanul eltűnt lakásáról. Neje hosszas kutatás után megtudta, hogy férje hűtlenné elhagyta és egy cseh leánnyal megszökött és

valahol Németországban csavarog. A szegény asszonyt, a kit férje egy másfél éves gyermekkel a legnagyobb nyomorban hagyott, súlyos beteggé lett e csapás következtében. Hetek óta fekvő beteg és legutóbb súlyos idegaj gyötörte. Alighanem borult elmével követte el aztán az éjjel borzalmas tettet. Gyermekét előbb megfojtotta és aztán felakasztotta magát. Mikor megtalálták őket, mindkettő halott volt.

— (Gyilkosság a korcsmában.) Krivádia, Honyadvármegyei községben egy korcsmában együtt mulattak Nyesk Juán és Pontyile Iván. Ivás közben összeszólalkoztak. Nyesk becsmerőleg nyilatkozott Pontyile apjáról, mire ez egy szintén ott iddógáló legényt elküldött, hogy hozzon kést neki. A legény el is hozta a kést. Pontyile ezzel aztán a hátamögé lopódzott társának és a hátán mély sebet ejtett. A sebesültet lakására vitték, hol pár órai szenvedés után meghalt. A gyilkost pedig letartóztatta a csendőrség és átadta a dévai ügyésznek.

— (Meglőtte a testvérét.) Ulmay Mari, — petrosényi bányász leánya, — este későn tért haza apja hajlékába s mivel az ajtót zárva találta, az ablakon kezdett dörmölni. A szobában csak Róza nevű néje tartózkodott. A zörgésre megremült a különben félnék természetű leány és lekaptva a falról apja forgópisztolyát kilőtt az ablakon. A golyó a kinnálló kis leánynak a balkarján hatolt keresztül. A seb súlyos, de nem életveszélyes. A hatóság folyamatra tette Ulmay Róza ellen a vizsgálatot.

— (Jótekonyság.) A Rongyos Egylet részére újabb a következők adakoztak: gróf Teleky Károly 6 kor., Gróf Majláth Károly, gr. Wass Otília, „Enke” 5—5 kor. Szilvási Béláné, gr. Béli Györgyné, gr. Bethlen Karolina 4—4 kor. Bethlen Gergelyné, gróf Béli Kálmánné, br. Wesselényiné, Gócs Jenőné, br. Szentkereszthy Zsigmondné, dr. Meltz Hugóné, Mattay és Hutter, gr. Nemes Jánosné, Kovács P. fia, Magyar Endre, B. Bak Lajosné, Engel Gáborné 2—2 kor. Zsakó Istvánné, Gyöngyösy 1—1 kor. és 20—20 fill. Bodor Pálné 1 kor. 30 fill. Gr. Bethlen Róza, dr. Széchy Akos, dr. Gyulai Farkasné, dr. Weisz Miksáné, Indre Lászlóné, Simonfi Istvánné, Kiss Sándorné, Czink Jánosné, Farkas Vilmos, dr. Gá. Kelemen, Imbéry, Mezőgazd. bank, N. N., Fa binyiné, Dávid József 1—1 kor. Fogadják a nemesszöv. adakozók az egylet hálas köszönetének kifejezését.

— (Halálos végű perpatvar.) Nyág Nyikolaj brassói lakos hevesen összeszólalkozott vejevel, Szima Tódorral. Veszedekek közlen utolsó argumentummal Nyág leakasztotta vadászfegyverét a falról és azzal vejét agyonlőtte. Nyág Nyikolaj, a gyilkost nyomban letartóztatták s most már az ügyesség bírtonében várja büntetését.

x Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a Ferenc József keserűvíz valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és emilitése méltó kellemes ízével fogva, már kis adagban is tetemesen felülmúlja. Kérjünk határozottan Ferenc József keserűvizet.

x (Városunk elismert) és legjobb műselyem festője és vegyészeti ruhatisztítója Czink József Kolozsvárt, Wesselényi Miklós utca 25 szám (a postával szemben.) Gyászruhák 24 óra alatt festetnek feketeire. 2724. 14—50

Naptár.

Nov. 28. Konzervatoriumi hangverseny a Vigadóban.
Nov. 29. Erdélyi Irodalmi Társ. Rákóczi ünnepe.
Dec. 2. Dávid Ferenc egylet felolvasó estélye, unit. koll.
Dec. 5. Iparos egylet házi estélye, főtéri palota.
„ 5. Egyetemi kör estélye, New-York.
„ 6. Egyetemi kör matinéja, egyetemi aula.
„ 7. Kereskedő ifjak táncestélye, New-York.
„ 6., 7., 8., 9., Karácsonyi bazár a Vigadóban.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, szombaton, 1903. nov. 28-án:

TRILBY.

Színzmű 4 felvonásban.

Kezdete 7-kor, vége fél 10 kor.

Holnap, vasárnap, nov. 29 én:

Déltűn 3 órakor:

Az árendás zsidó.

—

Este 7 órakor:

A Tavasz.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Trilby. (b. 56. sz.) M. Várhidi Róza m. v.

Vasárnap d. u.: Az árendás zsidó.

Vasárnap este: A tavasz. 1-ször. (b. szűnet IV. sz.)

—

* „Bob herceg”. Ki tudná számon tartani, hogy „Bob urfi” immár hányadszor veszi feleségül Anniet; s tegnap este mégis szép közönség aszisztált ennél az aktusnál. A cimszerepet ezúttal is Szabó Mária játszotta, ki mind jobban kidolgozza

ennek a kedves szerepnek szépségeit. Volt két új szereplője is a darabnak; mindketten azonban egész este azt bizonyították, hogy nagyon nagy okunk van sajnálni elődeiket. Fehér Olga és Ladiszlay József játszották azt a két szerepet és messze mögötte maradtak Garzó Adélnek és Véesey Gézának, kik ezeket a szerepet itt nálunk bemutatták. Nem is merünk bővebben foglalkozni azzal amit cselekedtek, legfeljebb konstatáljuk, hogy ha velük került volna a darab bemutatóra, valószínűleg két előadásnál többet nem ért volna meg. A többi szerepeket a régiek játszották kik közül különösen Kassai Márai és Szegő tetszetek.

* Színházi hírek. Miköpen többször is jeleztük, ma este a „Trilby”, Maurier határos, hipnótikus drámája kerül előadásra. A cimszerepet Márai Kálmán neje, Várhidi Róza fogja játszani. — Holnap, vasárnap déltűn az „Árendás zsidó”, este pedig Strausz József operettje, a „Tavasz” szerepel a programon, utóbbi bérletszűnetes premier gyanánt. A Tavasz bemutató előadására ma esti hat óráig tartja fenn a bérlők jegyeit a pénztár.

„Ujság”

ELŐFIZETÉSI ÁRAK!

Okt.-dec-re 6 kor.
Egy hóra 2 kor.

Mutatvány számokat kívánatra 4 napig szívesen küld a kiadóhivatal.

Táviratok

A Bartha—Gajary affér.

Budapest, nov. 27.

Jegyzőköny. Felvétel a Bartha Miklós és Gajary Géza urak közötti lovagias ügyben.

Holló és Lovász urak, mint Bartha Miklós ur megbízottai elégtételt kérnek a Ház mai ülésén Gajary ur által használt sértő kifejezésekről.

Olay és Papp Géza urak, mint Gajary képviselő ur megbízottai kijelentik, hogy felők a sértő kifejezéseket illetőleg, mint a gyorsírók által felvett napló is tanusítja, egy lapra hivatkozott. 2. Bartháról sértő kifejezéseket használt és azt kérdezte, miért nem cáfolta meg a sértő kifejezéseket. Ezt is csupán a felett érzett felindulásában kiáltotta Bartha felé, mert úgy hitte, hogy Bartha az ő politikai vezérét sértette.

Miután azonban meggyőződött arról, hogy ez nem történt, a maga részéről sajnálja, hogy a fenti kifejezést használta s kijelenti, hogy részéről távol volt a szándék, hogy B. urat sérteni akarta volna.

E kijelentést Bartha ur segédei tudomásul vették és ezzel az ügyet a lovagias szabályai szerint be is fejezték.

A szabad ellenzék értekezlete.

Budapest, nov. 26.

A szabad ellenzék ma este szintén értekezletet tartott a Pannóniában, melyen számos képviselő jelent meg. Elhatározták, hogy a holnapi napot Feilitzsch elnöki működésének kellő méltatására szentelik. Csatlakoznak a Kossuth-párt bizalmatlansági indítványához; azt magukévá teszik és érintkezésbe lépnek a kivált nemzetipártiakkal, hogy az elnökség tulkapásai ellen indított akciót támogassák.

Elhatározták továbbá, hogy a holnapi napon megkezdik a technikai obstrukciót

A parallel ülések.

Budapest, nov. 27.

A parallel üléseket hétfőn kezdi meg a képviselőház. D. e. az újoncjavaslatot; d. u. az indemnitást fogják tárgyalni.

A függetlenségi és 48-as Kossuth-párt értekezlete.

Budapest, nov. 27.

A függetlenségi párt ma este 7 órakor értekezletet tartott Kossuth Ferenc elnöke mellett.

A képviselőház üléséről egyenesen a párt-klubba mentek a képviselők.

Budóházy János kijelenti, hogy a legerősebb ellentállást óhajítja kifejtetni.

Bartha Ödön: A párt taktikai magatartására nézve óhajtaná, hogy a párt napról-napra permanens üléseket tartson és hogy intézkedés történjék az iránt, hogy az összes párttagok Budapesten tartózkodjanak.

Polónyi Géza: A történekeért a képviselőház elnöksége felelős, mely mint most már látható, összejártszik a kormányval. — A legnagyobb visszafelékre lehetünk elkészítve, ennőfogva azt ajánlja:

mondja ki a párt, hogy bármily fegyver használata indokolt és hogy az elnök ellen bizalmatlansági indítványt adjanak be.

Olay Lajos: Mindenben hozzájárul Polónyi indítványához.

Krasznay Ferenc: Hasonló értelem-ben pártolja Polónyi indítványát és azt ajánlja, hogy a Házban való felszólalással és a bizalmatlansági indítvány benyújtásával Polónyi Gézát bízzák meg.

Budapesti gabona-tőzsde.

Ugy a készáru, mint a határidő üzlet gyengén tartott irányzatú.

Jegyezetett:

Buza 1904. ápr.	775—66
Rus „	767—68
Zs „	551—52
Tengeri máj.	529—30

SZERKESZTŐI ÜZENET.

„Magas méltóságban.” Ahhoz a magas méltósághoz valóban nem fér össze a „M. P.” főszerkesztése. Igaz, hogy p. o. Jókai Mór, Bekes Gusztáv, Rákosi Jenő és Vészi József is csak főszerkesztők, de már valóban ezek az urak csak nem méltók arra, hogy egy olyan magas méltóságu urat, mint Feilitzsch Arthur báró kollégájuknak titulálhassanak. Ezért kellett sietve lemondani a főszerkesztésről. Igaz, hogy azok a fentnevezett urak irtak is már valamit főszerkesztői pályájuk alatt, a mit a „magas méltóságban” lévő főszerkesztő uról nem igen lehet elmondani.

REGÉNY.

Synnöve Solbakken.

Irla: Bjørnstjerne Bjørnson.

Fordította: Jeanette. (4)

Ekkor elkezdett borzasztó meleg lenni a szobában. Askal engedelmet kért hogy rokonát meglátogathassa, mit meg is engedtek. Thorbjörn azonban még gyávább lett, midőn Askal eltávozott. Szédülés fogta el, kezei pedig annyira izzadtak, hogy ha a könyvhöz nyult, odaragadt. Csak édes anyja ne beszélne el apának, ha hazajön! Annyi bátorsága azonban, hogy édes anyját erre kérje nem volt. Minden megváltozott körülötte és a falóra azt mondta: „Verés, verés, verés, verés.” Fell kellett az ablakra mászni és átnézni „Solbakkenre”. Ott állt magányosan, esendesen egészen elborítva hóval, ragyogva a nap sugarban, mint mindig, mosolyogva ablakaival — és ezen bizonyára nem volt egy ablak-tábla sem eltörve. Merészen és vigan szállt a kéményből a füstje a magasba — minden bizonyán a templomjáróknak főztek ott. És „Synnöve” — ő bizonyára lesi édes apját és bizonyos, hogy nem fog verést kapni, ha az hazajön. Nem tudta mit kezdjen el, hogy gondolatait elterelje önmagáról és nyomban szerfellet nyájat lett testvérkéjével.

Ingrid iránt oly jó volt, hogy egy fényes gombot, melyet Aslaktól kapott, neki ajándékozott. Ingrid ezért megölelte és ő is átölelte őt.

— Édes kis Ingridem, haragszol reám?

— Nem kedves Thorbjörn!

Ezenlét pedig annyit hólápdát dobálatsz utánam, amennyit csak akarsz.

Eppen ekkor valaki künn a eszmájáról a havat rázta le! Valóban ez az apa volt! Nagyon nyárias és barátságos arekifejezéssel; de ez még rosszabbat jelentett.

— Nos — mondá körülnézve és csodálatraméltó volt, hogy a falóra nem szűnt meg ketyegni.

Az anyja eleje tette az ételt.

— Mi ujság itthon? — kérdé az apa, miközben asztalhoz ült, a kanalat a kezébe véve.

Thorbjörn könnyes szemmel anyjára nézett.

— Oh minden jó — felelé nagyon lassan és a fia észrevette, hogy akar még valamit mondani.

— Engedélyt adtam Askalnak, rokonait felkeresheti — tévé azután hozzá.

— Ne, most következik — gondola Thorbjörn és elkezdett Ingriddel játszani, mintha csupán csak e gondolat foglalkoztatná.

Ennyi ideig még sohasem evett édes apja. Végül Thorbjörn elkezdte a feladatokat számlálni; mikor azonban a negyedikhez ért, szerette volna tudni, hányig bír a negyedik és ötödik feladat közt számlálni és ezáltal elefejtette, hányadik feladatnál tart. Végre felállt apja az asztaltól és kiment. „Az ablaktáblák, az ablaktáblák!” hangzott a füleiben és körülnézett, hogy mindnyájan jelen vannak-e? Igen mindnyájan itt voltak. Azonban végre kiment az anyja is. Thorbjörn a kies Ingridet a térdére ültette, oly nyájasan — de oly nyájasan, — hogy az csodálkozva nézett reá, kérdé:

— Játsszunk-e ketten, „Aranykirálynő a mezőn” — igen?

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:

HERCZEG JENŐ.

Laptulajdonos:

GOMBOS FERENCZ.

Réti Sándor

férfi ruhakereskedőnél

a tanácsháza alatt

1 férfi öltönyt 4 firtól
1 fiuöltönyt 1 firt 50 krtól.
1 férfi nadrág 1 firtól kezdve
kapható csakis a Tanácsháza alatt.

